

noget Mere. Dette grunder sig paa, at der er fuld Bygningsafgift, og at denne ikke alene har dette i sig, men tillige mere, nemlig, at Arealstaten bliver lignet tildels efter Bygningsafgiften, og derved bliver det ikke ubetydeligt Mere. Seg siger kun dette, for at berolige ærede Medlemmer, at de kunne tro, at Børsmænd og Finantsmænd i Kjøbenhavn nok ville vide, at regne det ud, som er det Rigtigste, men at det ogsaa bestemt vil vise sig i de virkelige Forhold, at de Leiligheder, som Arbejderklassen skal bruge, kun blive billigere derved, at der er mindre Skat derpaa. — Hvad angaar det Spørgsmaal, der er ført frem angaaende Konkurrencen med Amerika, skal jeg dvæle meget kort derved, saameget mere, som det efter min Mening ligger lidt fjernt fra Forholdene. Det er et Spørgsmaal, som først nu i det sidste Kvintennium er kommet frem og er blevet føleligt, men det er Noget, som enkelte Folk have kunnet sige og have sagt for omtrent 20—30 Aar siden, at der vilde komme et ubønhørligt Tryk, og jeg forudsætter, at det i Løbet af nogle Aar vil komme endnu stærkere end hidtil. Der er naturligvis Noget at gjøre; men jeg tror i det Hele, at vi skulle være forsigtige med at troste os med at tro, at vi skulde kunne afhjælpe et saadant Tryk, thi det, som vi kunne gjøre, vil kun hjælpe meget lidt. Naar vi henviser til de uheldige Forhold, hvori det danske Agerbrug derved er kommet, saa er det ogsaa ganske rigtig, at en hel Del af de danske Landbrugere ikke kunne taale dette Tryk; men dette har ogsaa sin Grund deri, at efter min Formening have Pengeforholdene her i Danmark i de sidste 20 Aar været noget usunde. Vi ere Allesammen tilbøjelige til at se paa Ruet, vi ere tilbøjelige til at se paa Sparekassainstitutionen her i Danmark, som ganske vist har været et stort Gode, med noget blidere Dine, end den efter min Mening fortjener. En Mand er, som bekendt, tilbøjelig til at tro, at det er et meget stort Gode for ham, naar han kjøber en Eiendom at kunne faae sine Penge til 4 pCt. Rente istedetfor 5 pCt. eller istedetfor at give 5 pCt. med Amortisation. Det er Noget, vi Allesammen se paa som et meget stort Gode; men hvis man betragter Sagen lidt nærmere, kunde det hænde, at det viser sig, at det just ikke har været saa heldigt, som man tror. Thi hvad er i Virkeligheden det Fornuftige? For at holde os til Landbostanden, skal jeg nævne, at den største Del af de Herrer Godseiere og Lehnbesiddere i Reglen have ladet deres Penge staa til 4 pCt., naar en Landmand har kjøbt en Gaard paa Landet. Denne Mand har da tænkt: saa og saa Meget bliver mine Udgifter, og saa er den hellige Grav vel forvaret, men det er naturligvis Noget, der ikke holder Stik. Der er Flere af vore større Lehnbesiddere og Godseiere, der, naar Liden er kommen, have sagt til Vedkommende: Seg siger alle mine Penge op eller ogsaa maa Du betale 5 pCt.

Hvad skal nu en Gaardmand gjøre i et saadant Tilfælde? De Fleste have maattet gaa ind paa Tilbudet, da det er tilbørendt, idet Godseieren ganske vist kan faae denne Rente af sine Penge; men nu have de set, at Regningen fra deres Side var forfæret anlagt. Rigeledes er det gaaet med vore Institutioner, de kunde ikke magte den Opgave, de have stillet sig, at holde Pengene til 4 pCt. Naar vi kaste Blikket paa den anden Side af Øresund, have Forholdene udvillet sig lidt anderledes, og der har Pengene ikke været saa billige. Enhver Landmand har sagt: jeg maa regne med de og de Tal; det er de Tal, jeg kommer til at bruge i den nærmeste Fremtid. Havde det været saa, at Landmanden i det Hele havde sagt: jeg kan ikke faae Penge, uden at der skal være Amortisation med, saa var der Mange, som ikke havde indladt sig paa de Eiendoms-handler, som have fundet Sted, og som jeg efter min Mening kalder ufornuftige. Det er for en Landmand eller en hvilkenkomhelst Mand, der kjøber en Eiendom, meget uheldigt, naar han stiller sine Sager saaledes, at han ikke kan betale lidt af paa sin Gjæld. Hvem der ikke kan taale, at der sker en Forandring, være sig i Driften eller paa anden Maade, har gjort noget Uheldigt. Dette rammer ikke alene Landet, men ogsaa Kjøbstøberne haardt paa mange Steder, at Folk have gjort Regning uden Bært. Naar en Landmand har mistet en Hest og ikke er saaledes stillet, at han kan kjøbe en igjen, har han ogsaa gjort feil Regning. Havde vore Institutioner indrettet Laanene saaledes som Kreditforeningerne, saa at Laantagerne havde afviklet deres Gjæld i en vis Tid, saa havde disse regnet paa en anden Maade. Havde de faaet alle deres Penge til 5%, saa havde de ikke regnet efter 4%; men nu komme de tilkort, naar Godseierne opsig Pengene, hvis de ikke ville gaa ind paa at betale 5%; og det viser sig, at flere Institutioner gaa samme Vej. Seg mener derfor, det er bedst at tænke lidt over Forholdene og ikke tro, at netop det, som lige i Dieblisset ser saa smukt og lovende ud, er det, som vil haade om længere Tid. Hvad angaar det amerikanske Tryk, da ser jeg virkelig saaledes paa det Hele, at det vil komme til at trykke endnu haardere; men jeg kan ikke se, at det er nogen Ulykke for Landet, at En, som har kjøbt en Eiendom med saadanne daarlige Beregninger, gaar fallit. Det er Noget, vi maa finde os i, og som altid vil komme frem, at Folk, som handle tankeløst, ligegyldigt og forvovent, ikke kunne taale, at Noget gaar dem imod (Berg: Det svækker). Seg vil dertil gjøre den Bemærkning, at enten det svækker eller ikke, saa er Naturlovene Noget, vi altid maa høre os for; Folk, som har gjort saadanne Beregninger, maa gaa i Stykker.

Formanden (Rabbe): Seg skal her afbryde Forhandlingen. Fra Marineministerien